

Då satte han sig nidar att gratä

— — —
— — —

Nå jär' di begge täu så flatä.

Bonden och drängen ta'r sväjpu u slar:
Skomakaren på då med hajlä sin rad;
U styflar dajm kasta' han i späjsi.

— — —
— — —
— — —

F. Lundgren.

140.

2: 140. *Det växte opp en lind . . .*

Det växte opp en lind allt på min faders gård :,
Han växer så skön allt om den sommar-tid :,

Uppå den sköna linden der växa gröna blad :,
Behagen sköna jungfrun att spatsera i dag :,

Hade jag en båge och hade jag en pil :,
Så skull' jag skjuta ungersven, ja kostad' det mitt lif :,

Jungfrun hon skjöt, och skjöt ej bätter till :,
Så pilen den fastnade i ungersvens lif :,

Jungfrun hon dånade, och föll så ned till jord :,
Gud nåd' mig arma flicka för gerning' jag har gjort :,

Jungfrun steg opp och vardt så hjertligt glad :,
Behagar ungersven att spatsera i dag :,

Det går väl an att lefva så länge vi är' två :,
Men annat få vi veta, när vaggan börjar gå :,

Waggan den knarrade, och lilla barnet gråt :,
Ja, hvem kan nu sofva uti sådan olät :,

F. Lundgren.

141.

2: 141. *Kärleks-visa*

En liten kärleks-visa jag sjunga vill för de-e-ej ;
 Jag tror icke annat än du narrar mej.
 Min mening är den, att jag inga pengar har:
 Men nog är jag för god till att vara din na-a-arr.
 Men nog är jag för god till att vara din na-a-arr.

Nog är jag för ung att sätta tankar till de-e-ej ;
 Min Husbonde, jag tjenar, passar bättre för mej.
 Min Husbonde, jag tjenar, han lider ingen nö-ö-öd:
 Ty gifver Gud mig helsan, så får jag väl br-ö-öd :,:

På böljan jag vandrar, på böljan jag fa-a-ar ;
 Men Herren Gud han vare mitt hulda försvar.
 Och Herren Gud han hjelpe mig med helsan igen,
 Att jag kan få tala ett ord med min vä-ä-än :,:

Hvar har jag mina handskar, hvar har jag min ha-a-att,
 Hvar har jag den flickan, jag låg hos i natt?
 Ja, hon är icke hemma, ja, hon är icke här:
 Hon är hos den vännen, som hon håller kär,
 Hon är hos den vännen, som hon håller kär!

F. Lundgren.

142.

2: 142. *Bonden han bannade . . .*

Bonden han bannade sin qvinna
 För det hon ville gerna sitta inne:
 Ja, jag kan både laga och koka,
 Ja, liksom väl som du, din lilla skopa!
 Bonden han drager fram kärran,
 Tog sel' och töm och lade uppå märran.
 (Sen körde han i skogen, på logen,
 Han högg och bar opp ved.)
 Sin' hästar han bultar och bystar,
 Så fåglarne i skogen mände gnystra.

Kärringen satt i kärran, skulle köra:
 Efter springer Bonden, frågar hvad han skulle göra.
 Jo, du skall både hysla och sysla,
 Ge hönsena med.
 Korna skall du binda och vattna;
 Drif gässen under taket, men gå sakta.
 Degen står i tråget du skall baka;
 Men akta du ej skämmer någon kaka.
 Flöten står i kärnan du skall kärna.
 Och ackta barnet väl, jag kommer hem i qväll.

Bonden akta' barnet tills mörkret åtskilde ljuset.
 (Första rätten han då ville sätta)
 Men när han hade tagit fram för sättet,
 Då sprang han i boden efter fläsket.
 Han lade så fläsket på träskullen;
 Han tappar öl i skål —
 Framkommer hans hund och ta'r fläsket:
 Bonden springer efter med tappen i näfven.
 När han kom i källaren, var ölet utrunnit,
 När han kom i ugnen, var bröd'na uppbrunna.
 Han sade: jo, ja men, det går väl an för dag
 (i städer)

Skuran tog han i sin hand,
 Kärnan han på ryggen band:
 Hvar gång som han lutade åt backen,
 Så hällade han flöten öfver nacken.

Min goda vadmals-tröja har jag kokat,
 Och flöten öfver nacken har jag skopat;
 Och barnet har jag söfvat och döfvat:
 Och barnet har jag mist',
 Vår lilla hjertans qvist.
 Förlåt mig allt detta, min qvinna!
 Kör aldrig mer i skogen, men sitt inne!!

C. Gahnström o. L. N. Boström.

143.

2: 143. *En Wisa vill jag . . .*

[återgiven ovan som variant B till nr 18.]

I44.

2: I44. *Min Far! jag rår ej om . . .*

Min Far! jag rår ej om mitt hjerta;
För hälften har jag gifvit den,
Som för min skull har lidit smärta,
Och att det är en hurtig dräng.
Derför så vill jag mig rådfråga
Hos far och mor, om jag törs våga,
Att med den drängen gå i säng.

Mitt kära barn! gör hvad dig lyster;
Men akta väl din heders-krans.
Agera ej din äldre syster,
Ty då blir det en farlig dans.

G. Herlitz, f. 1812.

I45.

2: I45. *Ungersven han gångar . . .*

Ungersven han gångar sig i rosende lund
— Excellente —
Der stal han ett beck-stycke, som vägde sju pund:
— Kan I tänke. —

G. Herlitz.

I46.

2: I46. *Hvad skall jag kom' . . .*

[A.]

Hvad skall jag kom' i sängen med dig,
Lilla vännen, Du!
Bredvid min säng, der står en pall,
Klif upp på den; men akt' (dig för fall).
Håll dig då fin,
Om du vill blifva min!

Eller:

B.

Har du pick
Du lilla!
Har du redskapen din,

Har du tälle-knif och sle'
Har du häskar och pung,
Har du lådan tung?

G. Herlitz.

147.

2: 147. *Ungersven och Jungfrun . . .*

Ungersven och Jungfrun de stodo på en bro:
— För tieli och luntan, tuntan —
De lofva' hvar andra båd' ära och tro
— För tieli och pueli och pampen —
— Konungen, Riddaren och Knekten — fnurr!
G. Herlitz.

Ungersven och Jungfrun de gingo på en äng
— — —
Der gaf han henne de guldringar fem.
— — —
— — —

Och snart får jag igen mina lappade skor;
— — —
Men alldrig får Jungfrun sin ära så god
— — —
— — —

G. H^z.

148.

2: 148. *Carls-skoga? Hamra?*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 154.]

149.

2: 149. *Mitt svin gick till skogs*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 155.]

150.

2: 150. *Staffan var en stalledräng*

[variant till nr 44 ovan och där återgiven.]

151.

2: 151. *Herr Malcolm*

Herr Malcolm han red sig i rosende lund,
Der mötte han sin morbror, så fager och så fin
— Jag rider uppå jag, och snadar om min jungfru. —

God dagen, Herr Malcolm! så fager, ung och fin:
Viljen I byta gångare med mig
— — — Jag snadar om min jungfru.

Gerna vill jag byta med din gångare grå;
Bara intet fålan är stulen i går.
— — — Jag snadar om min jungfru.

A. F. Hägg.

152.

2: 152. *När skall vårt bröllop* —

När skall vårt bröllop stå?
— Sägdi Måns —
Hvar skall vi då maten få,
— Sägdi källingen kroke-nos. —

Ha' vi inte en kyckeling?
Det blir allt för mycket.

Ha' vi inte en kappe mallt?
Ja, inte bryggar jag på allt.

Ska vör bidä orä Sockne-prest?
Då kumbar han straxt med sa'l och häst.

Skall vör bide orä kluckare med?
Då kumbar han straxt så huppenes.

Skall vör bide oä grannar med?
— Sägdi Måns —
Då blir di straxt för mångä;
— Sägdi kärring kroke-nos!

A. F. Hägg.

2: 153. *Känner I den raska drängen* —

Känner I den raska drängen Johan Wifving?
Den tänkte jag, min fästeman skulle blifve.

Han tog mig om lifvet

Huh, haj! — lifvet.

Den tänkte jag min fästeman skulle blifve.

Han tog så mig uppå min svart-bruna höna:
Den bad jag så hjertligt han skulle skona.

Han kom till mig om qvälle

Huh, hej! — ja, qvälle

Jag menar på det lilla fähuse-gälle.

Han gjorde så, han gjorde som jag befalla':
Han gick på gården, han både sjunga och tralla'.

Han gick på fähuse-gälle

Huh, haj! — gälle

Han drog i särken, och kröp in under skinfälle.

Men denna natten, ja den den tog snarligen ända;
Jag måste nu sjelfver för min mor det bekänna.

Ja, jag måste¹ svära

Huh, hej! — svära,

Att jag alldrig skulle göra så mera.

Men när det led litet länger fram uppå våren,
Då kommer Maja Lisa linkandes öfver gården.

Särken han var trånger.

Huh, haj! — trånger.

Och kjortelen den var ej heller för långer.

Och Johan Wifving han måste uppå Tinget löpa:
Två Riksdaler måste han till Dommar'n böta.

Det räkna' han för nolle

Huh, hej! — nolle;

Blott vackra pigor och smucka jäntor det vålla.

O. Lindahl.

Skeppare

¹ MS: måste.

2: 154. *Hvad gaf du för din* —

Hvad gaf du för din kalfva-ko?
 — Du dana lilla vän —
 Tolf plåtar och kalfven till
 — Jo, ja — så men! —

Hvad gör då din unga brud?
 Sitter i spisen och värmer sig.

Hvad gör då du sjelfver?
 Hugger ved och bärer in.

Hvad äter då din unga Brud?
 Kalfva-stek och soppa till.

Hvad äter då du sjelf?
 Suran sill och sådigt bröd.

Hvad dricker då din unga Brud?
 Thé och kaffé och vin ibland.

Hvad dricker då du sjelf?
 Maske-bill och watten till.

Hvar ligger då din unga brud?
 I högan säng, på bolstrarna blå.

Hvar ligger du sjelfver då?
 Uti farmors stuta-bås.

Hvar logerar då din unga Brud?
 Hos Herrar och skrifvare.

Hvar logerar då du sjelf?
 — Du dana lilla vän —
 Hos Skinnarens Kitta å
 — Jo, ja — så men! —

L. Romdahl.

2: 155. *Alla männer de red'*

Alla männer de red' i fält:
 Min man red efter.
 Alla männer har de hattar:
 Min man hade inte.
 Fick han sig en björke-qvast¹,
 Gjorde sig deraf ny hatt.
 Hatt, hatt hade min man!

Alla männer de red' i fält:
 Min man red efter.
 Alla männer har de yxor:
 Min man hade intet.
 Fick han sig ett gammelt rysst²,
 Gjorde sig deraf ny yx'.
 Yx', yx' hade min man.

Alla männer de red' i fält:
 Min man red efter.
 Alla männer hade tröjor:
 Min man hade inte.
 Togo jag min goda slöja;
 Gjorde deraf ny tröja.
 Tröja, tröja hade min man!

Jacob. Lⁿ Tjängvide.

2: 156. *Riddar Calle*

Och Riddar Calle bad sin fostermoder om lof
 — Alltid sofver man allén —
 Att han skulle få uti frustugan gå.
 — Att tala med de Fruar uti löndom. —

¹ *I marg.:* (kert) (?) = kärrt = bark.

¹ *I marg.:* = (rysstå, = as.)

Och inte får du uti frustugan gå:
Der fins inte annat än fruar och jungfrur.

Riddar Calle han tog sitt eget förlof:
Och kläder sig uti frua-kläder så.

Så går han uti frustugan ned
— — —

Riddar Calle han in genom dörren steg:
och fruar och Jungfruar de för honom neg:

Och drottningen hon klappade på hyendet det blå:
Behagar min fru till att hvila häruppå?

Hvar hafver min fru nu värken som mäst?
»Ett stygn i min sida, en värk i mitt bröst.»

Och när som det hade varit en stund;
Då födde den Drottning en Princessa så bård.

De fruar och jungfruar de bädda upp en säng:
Der lade de drottning och princessan uti.

Och fruar och jungfruar de slogo hop en dans:
Det gjorde de allt om Riddar Calles hals.

Riddar Calle han dansade, han dansade för fort:
Så röda gulduret i byxsäcken slog.

»Hvad mände väl detta vara för en fru:
Ty röda gulduret i byx-säcken slår?»

»Jag är ingen fru fast Eder tyckes så:
Jag är Riddar Calle, en konunga-son!»

»Och är du Riddar Calle, en konunga-son,
Så skall du i morgon för pålen stå.»

Stor sak, om jag också för pålen skall stå,
Så har jag likväl sett de qvinnornas nöd.

Och fröken hon klappade på skarlakan vit:
Förlåt han, söta mamma, för min skull gick han hit.

Och fröken hon klappa' på skarlakan grann:
Förlåt han, söta mamma, det är min fästeman.

Riddar Calle! Riddar Calle! håll dig lustig och glad:
— Alltid sover man allén —
I morgon skall det vara din bröllops-dag.
— Att tala med de Fruar uti löndom. —

A. Snöbom.

157.

2: 157. *Och Drottningen tog sina* —

Och Drottningen hon tog sina Damer i lära
— Wiljom rosen vi lofva —
Hon bad dem att väl bevara sin ära.
— Mens de andra de sofva vi lekte om en afton. —

Och akten Er för Herrar och akten Er för präster;
Ty de äro Eder farliga gäster.

Och akten Eder för Herr Arlekin;
Ty han är alldrig kära sonen min.

Då svarade Fröken uti kjortelen vid.
»Det som är gjordt det får blifva dervid.»

Och fröken hon mände i sin kammare gå:
— Wiljom rosen vi lofva —
Der födde hon fram de tvilling-söner två.
— Mens de andra de sofva vi lekte om en afton. —

A. Th. Snöbom, d. 2 jan. 1846.

158.

2: 158. *Råmunder*

Råmunder vore sig en bättre man
Om han hade bättre kläder.
Drottningen gaf honom kläderna ny'
Af bast och blårgarnet grofva:
»Tåcket vill jag inte ha», sade Råmunder;
»Tåcket står mig inte bra», sade Råmunder, den unga.

[Säve har ytterligare 24 strofer, jfr Arwidsson I, nr 12; förekommer i många skillingtryck.]

159.

2: 159. *Det stod en jungfru vid en Brunn*

Det stod en Jungfru vid en brunn
Och öste vattnet kalla :,:

Så kom der en Riddare ridandes
Uti den gröna lunden :,:

Och får jag nu sofva hos Jungfrun i natt.
Och sofva hos jungfrun allena? :,:

Och skall du sofva hos mig i natt,
Och sofva hos mig allena :,:

Så skall du skaffa mig blommorna tre,
Hvar en af fina kulörer :,:

De blommorna som du talar om,
De växa uti min hage :,:

Och Riddaren red sig upp och ned
Uti de gröna dalar :,:

Och Riddaren red sig åt Målarens gård:
Herr målare! är du hemma? :,:

Och måla mig de rosorna tre,
Hvar en af sina kulörer :,:

Den ena hvit, den andra blå,
Den tredje violetter :,:

När Jungfrun såg de rosorna tre,
Då börjar hon att gråta :,:

Och skall du sofva hos mig i natt,
Och sofva hos mig allena :,:

Då skall du göra mig sönerna tre,
Och jag¹ likväl jungfru skall vara :,:

Och skall jag göra dig sönerna tre
Och du likväl jungfru skall vara²

Då skall du sömma mig skjortorna tre,
Och intet stygn få taga :,:

Och skall jag dig sömma dig skjortorna tre
Och intet stygn får taga?²

Då skall du göra mig vaggorna tre,
Och ingen spån få skära :,:

Och skall jag göra dig vaggorna tre
Och ingen spån får skära?²

Ack, jungfrun blifver mig alltför svår:
Jag låter henne fara!

Pigan Lisa Lärka i Vänge 1846.

¹ Tillagt med blyerts.

² Denna strof tillagd i margen.

160.

2: 160. *Jungfrun och Berg-kungen*

Och Jungfrun hon skulle sig till Ottesången gå —
 — Ty tiden görs mig lång —
 Då tog hon den vägen åt höga bergen blå —
 — För jag vet att sorgen är tung. —

Lisa Lärka.

[Säve har ytterligare 20 strofer, ganska lika Geijer-Afzelius nr 1, varför de ej här publiceras.]

161.

2: 161. *Isbjörn och Signild*

Den fromma Fru Signild på sotesäng låg
 Dess afsked Herr Isbjörn så smärtesamt sårar.
 Låt, sade han, sorgen ej nedslå din håg;
 Mig plågar långt mer, än min död, dina tårar.
 Jag önskar att Gud snart en maka dig ger,
 Att Du må bli glad, och ej sakna mig mer.

Lisa Lärka.

[Säve har ytterligare 12 strofer.]

[Isbjörn och Signild, Anna Maria Lenngrens dikt »Kvåde i gammal stil» är omtryckt i KB:s skillingtryck inte mindre än 39 gånger. Det första trycket är E 1795 a. »Twenne nya Wisor. Den Första Den fromma Fru Signild etc. Och Styfmodren Sjunges under sin egen bekanta melodie. Fahlun 1795. 8:o. Vidare tryck enl. KB:s katalogbeteckningar: E 1804 a (ny upplaga 1807, 1813) 1806 e (ny upplaga 1809, 1813, 1814, 1819) 1813 j, 1819 r, u, 1825 d, 1832 c3, k3, (ny upplaga 1833) 1833 v, (ny upplaga 1834) tt, 1834 p, 1845 bb, 1846 l, 1849 nn, 1853 cc, rr (ny upplaga 1854 — två var. — 1855, 1855, 1856) 1859 i, 1868 rr, 1871 yy, F. Lenngren b, 1824, 1831, 1834, 1834, 1872, N 1843 d.

Denna Säves uppteckning företer blott smärre olikheter med skillingtrycken — sotsäng istf sotsängen, Isbjörn istf Esbjörn o. d., varför den ej publiceras här.]

162.

2: 162. *Sankt Görans Visa*

Låfvad vare Allsmäktige Gud,
 Desslikes Hans välsignade Son!
 Jag nu en visa här qvåder
 Allt om den Riddarn Sankt Göran:

»Hör, du Sankt Göran! hvad jag säger dig?
Du skall mitt ärende uträtta:
I Cappadocien, den stora stad,
Der skall du med draken strida!»

[Säve har ytterligare 28 strofer, nästan alldeles lika med Geijer-Afzelius nr 99.]

Mor Bandelin i Wänge, Skolmästar-hustru.

163.

2: 163. *Det gingo två Jungfrur —*

Det gingo två Jungfrur neder till strand,
Och skulle tvätta sig hvita.
— Du ädla ros, du ädla rosende-blomma. —

När som de kommo till floden djup,
Den äldsta sköt den yngsta ut.
— Du ädla ros, du — — —

Kära min Syster! hjälp mig till land;
Så skall du få mitt röda guldband.
— — —

Ditt röda guldband kan jag väl få;
Men du skall flyta på böljorna blå.

Kära min Syster! hjälp mig till land;
Så skall du få min perle-krans.

Din perle-krans kan jag väl få;
Men du skall flyta på böljorna blå.

Kära min Syster! hjälp mig till land;
Så skall du få min brudklädning.

Din brudklädning kan jag väl få;
Men du skall flyta på böljorna blå.

Kära min Syster! hjälp mig till land;
Så skall du få min gåfvo-ring.

Din gåfvo-ring kan jag väl få ;
Men du skall flyta på böljorna blå.

Kära min Syster ! hjälp mig i land ;
Så skall du få min fästeman.

Din fästeman kan jag väl få ;
Men du skall flyta på böljorna blå. —¹

— Det gingo två spelemän neder till strand :
Då sågo de en jungfru, var slagen i land.

De togo hennes skulder-blad små :
Dem gjorde de viol-karpar utåf.

De togo hennes hufvudskål :
Den gjorde de viol-kammar utåf.

De togo hennes hufvudhår :
Dem gjorde de viol-strängar utåf.

De togo hennes fingrar små :
Dem gjorde de viol-nycklar utåf.

De togo hennes armar små,
Dem gjorde de viol-stråkar utåf.

Så gingo de spelemän sig i en by :
Der fingo de höra ett bröllop så nytt.

(Och gingo de så i Brudhuset in)
(Ty pröfva de ville violerna sin'.)

¹ Härefter i marg.:

Far nu väl min Fader!
I ditt hus har jag varit så glader.

Far nu väl min Moder:
Mot mig har du varit så goder.

Far nu väl min Syster:
Nu dricker jag så länge jag lyster. —

Ad. Hägg.

Den första strängen sade då:
»Din fästeman kan jag väl få!»¹

Den andra strängen sade så:
»Din gåfvo-ring kan jag väl få!»¹

Den tredje strängen sade så:
»Din brudklädning kan jag väl få!»¹

Den fjerde strängen sade så:
»Brudgummen mig begärde.»¹

Och Bruden hon trampade på spelmännens fot,
Så bloden sprack ut genom nagle-rot.
— Du ädla ros, du ädla rosende-blomma. —²

Mor Hök i Wänge.

I 64.

2: I 64. *Sven Svane*

[Se nr 46 B.]

¹ I marg.:

Sade strängen, den första:
Bruden hon är min syster.

Sade strängen, den andre:
Brudtebonden är min granne.

Sade strängen, den tredje:
Min syster mig först förledde.

Sade strängen, den fjerde:
Brudgummen mig först begärde.

Ad. Hägg.

² Härunder senare tillagt:

Det gingo två Systrar allt neder till strand
Att tvätta sig så snöhvita —
— Som två andra systrar tillika
— Du ädla ros
— Du ädla ros
— Du ädla rosornas blomma! —

Ad. Hägg.

2: 165. *Jungfrun stod på Berget*

Jungfrun stod på berget, Såg ned i djupa dal:
 Der såg hon ett skepp seglandes, — (Uti fallerallara uti hopp som så)
 (— — —) Som fullt af svenner var.

Den yngsta bland de Svenner, (Som uppå skeppet var),
 Han ville med jungfrun trolofva sig — uti fallal. — — —
 (— — —) Så unger som han var.

Och ungersven tog ringen, Satt' den på jungfruns hand
 »Tag den, tag den, min lilla vän! (— — —)
 (— — —) Till ett troget kärleks-band.

Hvad skall jag för mor min säga,
 När jag nu kommer hem? — — —
 Säg så, säg så min lilla vän,
 Du hitta'n i grön äng (fann han) — — —

För mor min till att ljuga
 Det går visst inte an;
 Det bättre är att säga sant:
 »Den är ett kärleks-band!»

Och ungersven skulle sig bortresa;
 Men kom så sent igen. —
 Då helsade han uppå svärfader sin:
 »Hur mår min lilla vän!»

Hvar har du varit så länge?
 Din käraste står nu brud.
 Hvar du nu får en annan,
 Det vet' den store Gud!

Och ungersven sadlade gångar'n,
 Red sig till Brude-gård —
 Då gick han in i brudehus,
 Begärde med Bruden ett ord.

Hvarför blir du så bleker,
 Hvarför blir du så blå?
 En annan har visst narrat dig,
 Sen jag for härifrån?

Skull' jag ej bleker vara,
 Skull' jag ej vara röd:
 En annan hafver narrat mig,
 Och sagt att du var död!

Ole Lindahl, f. 1808, skeppare. Stina Lärka i Wänge.

166.

2: 166. *Hertig Frögdenborg och Fröken Adolina*

Och Adolina går sig i rosendegård
 — För allt hvad som kärt är i världen —
 Hon plockade rosor, både hvita och blå:
 — Mig tyckes det är tungt till att lifva. —

Hon hämtade rosor, både hvita och blå
 — För allt hvad — — —
 Att göra Hertig Frögdenborg en krans derutå.
 — Mig tyckes det — — —

Och Frögden sig ut genom fönstret såg,
 Då såg han fröken Adolin' i rosende-gård.

Och Frögdenborg han tager sin hatt under arm,
 Och gångar sig så till Adolina fram.

Han klappar då henne på snöhvitan kind:
 Christ gifve! att du vore aldrakär'stan min.

Käre Hertig Frögdenborg, ack, tala inte så:
 Jag fruktar för min far, om han det veta får.

Och veta det hvilken som veta det vill:
Jag bjuder ej annat än med ärona till.

Den falska tärnan för konungen går in:
Hertig Frögdenborg bortlockar Dotteren din.

Och lockar Hertig Frögdenborg bort dotteren min,
Så skall jag låta sätta'n uti fångatornet in.

Och konungen han talte till svennerna så:
I sätten Hertig Frögdenborg i Konga-tornet blå.

Och Adolina går sig i rosende-gård:
Och hämtade blommor båd' hvita och blå.

Hon hämtade rosor båd' hvita och blå:
Att göra Hertig Frögdenborg en krans derutåf.

Konungen sig ut genom fönstret såg,
Då såg han Adolina uti rosende-gård.

Konungen han talte till svennerna så:
I beden fröken Adolina att inför mig gå.

Och hvarför skall jag för min fader ingå?
Han har ej velat se mig på aderton år.

Och konungen med vreda ögon uppå henne såg:
Hvad gjorde du nu uti rosende-gård?

Jag hämtade rosor båd' hvita och blå,
Att göra Hertig Frögdenborg en krans derutåf.

Och har du ej glömt Hertig Frögdenborg ännu,
Så skall jag låta göra på Er kärlek kort slut.

Och konungen han talte till svennerna så:
I tagen Hertig Frögdenborg ur fångatornet blå:

Så togo de Frögdenborg ur fångatornet blå:
Hans hår var nu grått, hans skägg likaså.

Så bundo de Frögdenborg under ett träd,
Och slagtade honom som man plär slagta fä.

Så lade de honom uppå en disk,
Och ristade honom som man plär rista fisk.

Så togo de Frögdenborgs hjerta så färskt,
Och lagade till Adolina en kostelig rätt.

När rätten blef lagad och färdiger gjord,
Så buro de den in uppå Adolinas bord.

Hon frågar hvad är det för kostelig rätt:
Mig tyckes mitt hjerta, det blifver så förskräckt?

Jo, det är Frögdeborgs hjerta så färskt,
Hvaraf är lagad Fröken denna kosteliga rätt.

Och är det Frögdenborgs hjerta så färskt,
Så skall det blifva min sista rätt.

Och tagen mig hit de mjödglasen två:
Der ur vill jag dricka Hertig Frögdenborgs skål.

Den falska tärnan för konungen gick in:
Fröken Adolin' är döder i kammaren sin.

Och Gud nåde mig, olyckliga Far,
Som hafver förgifvit mitt endaste barn.

Och hade jag trott deras kärlek så huld,
Jag skulle dem ej skiljt för hundra tunnor guld.

Så lade¹ de två liken uppå en bår:
Och alla Stadens jungfrur de krusa' deras hår.

Så lades de två liken i en och samma graf:
Der sofva de så sött intill Domedag.

Så växte en lind uppå deras graf,
Han ståndar der grön intill Dome-dag.

Den linden han växte öfver kyrke-kamm:
— För allt hvad kärt är i verlden —
Och bladen de togo hvarannan i famn.
— Mig tyckes det är tungt till att lefva.² —

Stina Lärka i Wänge.³

¹ Så.

² Härunder med blyerts:

Nu hafver jag sjungit den visan till slut
Christ' gifve, att alldrig ngn den sorgen står ut.

M. H. Lallér.

³ Härunder med blyerts: M. H. Lallér.

167.

2: 167. *Grimborg*

Afz. 1:sta d. n:o 4. (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 & 9:de Wersen fattas.)
[Säve har 46 strofer.]

[Förekommer i KB:s skillingtryck: »Där sitta två kämpar nordast i fjäll . . .» A 16, E 1782 c, 1787 n, 1835 b, m, »Två kämpar sutto en sommarkväll . . .» 1846 a, 1850 q, 1851 a, 1853 n, 1854 x, 1855 a, 1857 k, 1862 e, 1865 bb, 1870 g, 1874 a, G 8.

F. o. m. E 1846 a J. M. Silverstolpes parafras »Två kämpar sutto en sommarkväll . . .». Säves uppteckning överensstämmer nästan helt med t. ex. E 1782 c: Twenne mycket gamla dock ganska lustige Kiämpe-Wisor. Den Andra om Herr Grimborg och hans både rolige och lustiga sätt att fria till en Kungs-Dotter. Tryckte år 1782.

Säve uppger ingen sagesman, blott N. N.]

168.

2: 168. *Nu ta'r jag min bössa . . .*

[Se nr 31 B.]

169.

2: 169. *Ung Adolf och Albertina*

Ung Adolf uppå Dannevik
I sorg bland palmer gick,
Allt för sin Albertina,
Som han ej skåda fick.

Han gick den ena dagen,
Den andra äfvenså;
Han gick också den tredje,
Och natt, som följde på.

Sist tyckte han sig höra
Sin Albertinas ljud
I bland de sköna Sånger
I dalens gyldne skrud.

Min söta Albertina!
Du dölj dig ej för mig:
Jag saknar ingen prydnad,
Jag trofast söker dig.

Jag saknar ingen prydnad,
Jag blyges ej för dig;
Jag har hvad jag behöfver,
Och intet felas mig.

Hör, söta Albertina!
Min älskarinna kär!
Hvar har du dvalts så länge,
Jag dig ej funnit här?

Har då din kärlek kallnat,
Är du så hård mot mig,
Får jag ej mera glädjen
Att få omfamna dig?

Du får ej mig omfamna —
Jag re'n är död för dig,
Och allt hvad som är verldsligt
Det anstår mer ej mig.

Jag är af döden skiljder
Från verld och vänner här:
I himmelen jag vistas —
Mång' vänner har jag der.

Ej fader eller moder,
Ej slägtingar och fler
Få deraf nu oroas
Att se oss älskas mer.

Men Fader öfver alla,
Den är jag närmast der —
Att öfva daglig kärlek
Det Hans befallning är.

Säg, söta Albertina!
Är du i sanning död?
— Jag vet ej mera till mig:
Jag känner hjertats nöd.

Du kan derpå väl lita,
Jag talar sanning all.
Jag valt den bästa delen
Af det, som Gud befallt.

Lef kristeligt och ärligt,
Lef Herren till behag ;
Så blir din längtan stillad
Engång i himlens sal.

Tag, söta Albertina !
En krans och ring af mig :
Jag tror den blir den sista,
Jag knutit har åt dig.

Nej, bjud mig inga kransar,
Och bjud mig ingen ring :
Jag kan dem ej begagna,
Jag motta'r ingenting.

Tack, för de blomsterkransar,
Du af din trädgård knöt ;
Tack, för de blomsterqvistar,
Jag af din kärlek njöt.

Tack, för din trohet, Adolf !
Och kärlek emot mig :
Jag kan den ej besvara —
Jag är för långt från dig.

Jag önskar dig välkommen,
Till mig välkommen var !
Jag må den första vara,
Som dig i famnen ta'r.

Nu är min tid förfluten,
Min timma nu är slut ;
Från¹ dig jag måste skiljas :
Ej gifs mig en minut.

Jag hörer morgon-klämtning,
Jag hörer många ljud :
De alla på mig vänta —
Jag hastar bort till Gud. —

¹ MS. Jag.

— Den sorgsne Adolf räckte
Förgäfves ut sin hand:
Hon lik en snöhvít dufva
Flög upp och så försvann.

Hvem är som mig ledsagar!
Jag är på villostig — —
Hvem mig i handen tager?
Jag känner icke mig! —

Så kom en redlig yngling,
I handen honom tog,
Snart hos sin far på Dannevik
Han sjuknade och dog.

Stina Lärka i Wänge.

170.

2: 170. *Hafskungen*

Hvad är det för röster, som sorgligt nå
Mitt öra från Östersjöns vatten?
Jo, Hafskungen gråter med sina små.
De äga ej moder, de klaga så
I kalla och höstliga natten.

[Säve har ytterligare 14 strofer.]

Brita Kajsa Norbäck i Vänge.

[Exakt lika med KB:s sktr E 1846 j (Två alldeles nya och utmärkt vackra visor. Den andra: Hafs-kungen ... Hvad är det för röster som sorgligt nå & c. ... Vestervik 1846. 8 s. 8:o) N 1841 c. (Fyra utmärkt vackra kärleksvisor, Den första: Hvad är det för röster som sorgligt nå &c. Vestervik 1841, 8 s. 8:o.) N 1843 j. (Sju utmärkt vackra kärleksvisor. Den sjunde: Hvad är det för röster som sorgligt nå &c. Vester-vik 1843. 8 s. 8:o.)]

2: 171. *Jungfru Grisilja*

Betrakta och mins:

En stad ibland alla i Ungaren fins,
Wexadien blifver hon kallad och nämnd.
Thet skrifs för all sanning och inte för skämt,
Hvad här uti staden sig tilldragit har
För årena tu.

I samma stad var

En man som thet högsta kommando ther bar:
Han hade en dotter Grisilja benämnd,
En jungfru af ingen man nämnd eller skämd
En jungfru gudfruktig, rätt tuktig och skjön
Ibland qvinnokön.

En ung kavuljer¹

Then jungfru af fadren till äkta begär,
Begärde af jungfruns fader och mor,
Att the ville visa then hugnaden stor,
Och gifva sitt nöje och svara med ja
Theras dotter att ha'.

Hon brast ut i gråt,

Och gjorde med tårar sitt ansigte våt.
Hon sade: jag alldrig samtycker dertill;
Ty jag har en brudgum, som jag hafva vill.
Jag hafver mig fästat, och lofvat min Gud,
Att blifva hans brud.

Med dottorens nej

Thet aktade fadren och moderen ej:
The sade, ack, dotter! afstå ej det båd;
Var icke gensträfvig, men samtyck vårt råd,
Thet är dig till fromma och oss till stor tröst:
Hör, dotter! vår röst.

Wi gamla nu bli

Och sågom thig gjerna försörgdan att bli.
Hvad skola vi önska och heller åtrå

¹ Så.

Än du måtte lefva och alltid väl må
Ack, käraste Dotter! gör som vi nu ber:
Tag then kavuljer.

Then kavuljer kom
Och än med föräldrarne talte derom:
Ther reddes till bröllops, ther lagades till.
Then kavuljer tänkte: jag får som jag vill.
Men Bruden gick sorgsen med tårar på kind
För kärasten sin.

Hon bittid uppstod
Och gick i sin trädgård med sorgeligt mod,
Och föll uppå knä, hon var hel allen;
Hon ropte till Herran, sin brudgum och vän.
Hon ropte ty hon såg sig ha' ingen frögd:
Det hördes i högd.

Straxt skåda hon fick;
En yngling i trädgården mot henne gick,
Hvars ansigte var utaf sol-strimor full,
Och kläderna sken som det rödaste gull.
Then jungfru förskräcktes när hon honom såg,
Och bedjande låg.

Sin helsning han gör:
Then jungfru med undran på helsningen hör,
Och merkte det var hennes brudgumme kär,
Hon utvalt för alla i verldene här.
Hon torde ej skåda'n för ångest och frukt'
Samt blödighets tukt.

Thå hon nu rätt känd'
Sin brudgum, var hjertat af kärlek upptänd:
Hon glömde all ångest, hon var full med frögd,
Hon såg sig då vara i hjertat förnögd.
Thet jordiska bröllop och sminkande stat¹
Hon alldel's förgat.

En guldring han då
Förärade jungfrun och talade så:
Ack, kärastan brud! på din snöhvitan hand

¹ Över raden med blyerts: — rande ståt.

Du drag denna ring till ett äktenskaps-band!
Men Bruden sin brudgum en blomma förär'
Med hjertans begär.

The gingo then dag,
Och afbröto blomster af åtskilligt slag.
Med brudgummen sade åt brudena sin
Kom nu och följ mig i lustgården min
Att skåda the blommor, som ther uti står
Höst, sommar och vår.

I handen han fick¹,
Den jungfrun med honom ur trädgården gick¹
Han fattade henne vid sin högra hand,
Och förade in i sitt fädernesland;
I lustgården, hvilken hans fader tillhör
Han henne inför'.

Ther hördes skön sång:
Att tiden för glädje ej blef henne lång.
Hon sågo der strömmar klar' som kristall
I lustgården flyta till tusende tal.
Hon fick der ock smaka åtskillig slags frukt,
Samt känna söt lukt.

Thå blef hon rätt glad;
Men brudgummen kärlek till henne då sad':
Min brud och min sköna! nu hafver du seet
Min lustgård och annat, hvad mer är tillreet
Ty tager nu afsked och går hem med frid;
Ty nu är thet tid!

Bedröfvad hon går:
Och innan kort tid hon i stadsporten står.
Men² vakten vid porten de ropade så:
Hvad är I för en? hvar kommer I från?
Hon svarar med fruktan, med röstena klar:
Jag vill till min Far.

Ther frågades så
Ho är Eder fader? låt oss det förstå!
Min fader i staden han är kommendant;

¹ Dessa två verser tillagda med blyerts.

² Med blyerts ä fr Med.

För hvad jag nu säger det är visst och sant:
Jag är för få dagar här gången ifrå,
Och vill¹ nu hemgå.

Hvar man kunde se,
Att detta af Herran månd hända och skje,
Hon förades hem, der bjöds henne mat,
Men äta och dricka hon aldel's förgat.
Hon bleknade bort, blef hvit som snö,
Och ville nu dö.

Hon sade ej mer:
Jag här uti verlden ej något begjär:
Men kalla hit Prästen, att jag ock kan få
Then Heliga Nattvard och sedan therpå
I trona på Jesum afsomna och dö
Från thenna här ö.

I, Menniskor all!
Som hvar utaf Eder nu lära här skall,
Att I framför alla ha'n Jesum rätt kjär,
Och låten det vara Ert högsta begjär.
Så kunnen I ställas bland helgonen all
I Hans brölloppsal.

C. F. Herlitz genom Mor Cajsa Lisa Ausarfve i Fole, född 1775.

172.

2: 172. *Jul-Visa*

Mel. »Guds Son är född i Bethlehem».

Anm. Denna visa finnes *tryckt*.

Ack, ljuflig tid,
När Jule-afton komma må! [etc. Säve har
4 strofer.]

genom C. F. Herlitz (Cajsa Lis. Ausarfve i Fole, f. 1775 vid Karby
i Roma.)

[Tämligen lik ett skillingtryck som förekommer i KB:s samling endast en gång: E 1810 k, »Fem aldeles Nya Wisor, Den Femte: Ack ljuflig tid, När som Julafton komma må etc. Fahlun 1810.]

¹ Tillagt med blyerts.

2: 173. *Så gick jag mig den* —

— Så gick jag mig den vägen fram:

— Inebi, tibia —

Så mötte det mig en Skolmästare-man.

— Broder Månsson var med uppå Lejonets hus —

— Efter komma tre stolta bussar hoppandes —

— Tre nobia, Skånskate gardia! —

Hvar hafver I varit den hela långa natt?

— Inebi, — — —

Der ölet var bäst och flickorna mäst

— Broder Månsson — — —

— — —

Och hafver i varit den hela långa natt,

Der ölet var bäst och flickorna mäst;

— Inebi — — —

Kom, skall I få en skole-arrest!

Broder Månsson — — —

De stängde den dörren med stickor och strå

Inebi, — — —

Att inte de gossar intill dem mer skulle gå.

Broder Månsson — — —

Så blåste de upp en starkan vind:

— Inebi, — — —

Och dörren sprangk upp, och gossarna kom in!

— Broder Månsson var med uppå Lejonets hus —

— Efter komma tre stolta bussar hoppandes —

— Trenobia, Skånskate gardia! —

Cajsa Lisa Ausarfve genom C. Herlitz.

Eller:

— Publi Mumsen var med uti lejonets hus —

— Huk! hardia, tri gardia! —

— Och Herrarna de äro så manhaftiga! —

S...

4: 10. *Visa*

Det gingo tre flickor, som planterade kål:
 För en hibbi, kubbi, dor!
 De talte så mycket om giftare-mål:
 Publi-mumsen var med uti lejonets hus!

Det var lustigt till att se:
 De lyste der med ljus
 Uti Karins hus.

Fram kom en skräddare hoppandes:
 Hu, hardia,
 Tre Gardia:

Skräddarne de äro så manhaftiga!

Nils Björklund, 1801 f. i Björke, Arbetskarl i Visby.

2: 174. *Harpan's kraft*

Och kommer jag bittid eller kommer jag sent,
 Så sitter liten Ingrid med handen under kind

— Min hjertelig' kär! —
 — I sägen hvem I sörjen. —

Och sörjen I Fader eller sörjen I Mor,
 Eller sörjen i syster eller sörjen i Bror?

— — —
 — — —

Intet sörjer jag fader, intet sörjer jag mor,
 Intet sörjer jag syster, intet sörjer jag bror.

Och sörjen i Sadel, eller sörjen i häst,
 Eller sörjen I därför att jag hafver er fäst?

Intet sörjer jag sadel, inte sörjer jag häst,
Eller sörjer jag därför att I hafver mig fäst.

Båda mina systrar de drunknade i fjol:
Det samma skall jag ock när jag skall rida brud.

De klädde liten Ingrid i silkes-särk,
Som femton jungfruar hade sömmat och verkt
(Så silket det låg i ruta-veck).

(De klädde liten Ingrid i silfverspända skor),
(Så silfret det uti sömmarna låg).

De satte på liten Ingrid en krona af guld,
Den hon skulle bära när hon var sorgfull.

De ledde liten Ingeri i salen fram,
Så rödaste guldets ner på skoarna klang.

De lyfte liten Ingeri upp på högan häst:
Och femton Hofmänner redo henne näst.

Och när som de komma på den bredaste bro,
Då stapplade hästen på fyra guldskor.

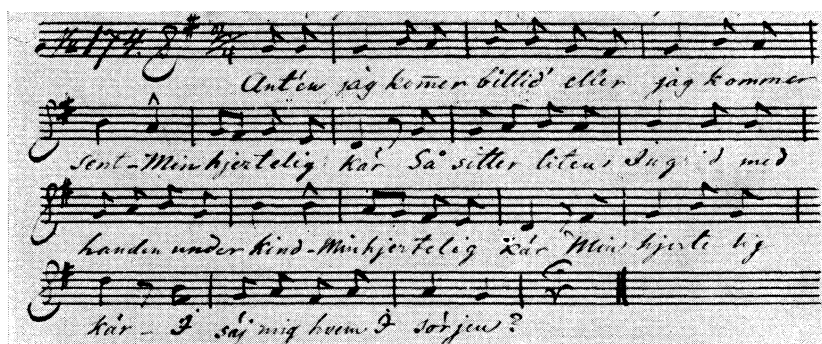
Och fyra guldskor och tjugofyra guldsöm:
Och liten Ingeri föll i den stridande ström.

Första slaget Herr Peder på guldharpan slog,
Då låg Necken på vattnet och log.

Andra slaget Herr Peder på guldharpan strek,
Då låg Necken på vattnet och gret.

Liten Ingeri kom upp på snöhvitan sand
Men en af sina systrar vid hvardera hand.

Cajsa Lisa Ausarfe genom C. F. Herlitz.

2: 233. *Liten Ingrid*

Ante'n jag kommer bittid' eller jag kommer¹ sent
 — Min hjertelig kär! —
 Så sitter liten Ingrid med handen under kind
 — Min hjertelig kär! —
 — Min hjertelig kär! I säg mig hvem I sörjen?

Sörjen I fader eller sörjen I mor?
 — Min hjertelig kär! —
 Sörjen I syster eller sörjen I bror?
 — Min hjertelig k. — — —
 — Min hjertelig kär! I — — —

Sörjen I sadel eller sörjen I häst?
 Sörjen I för det att jag hafver Er fäst?
 — — —
 — — —

Inte sörjer jag fader, intet sörjer jag mor
 Inte sörjer jag syster, inte sörjer jag bror,

Inte sörjer jag sadel, inte sörjer jag häst,
 Inte sörjer jag der för att I hafver mig fäst.

I fjol så drunknade mina systrar tu:
 I år drunknar jag när jag skall rida brud.

¹ MS. kom, *men jfr musiken.*

De klädde liten Ingrid i silkes särk,
Så silket det låg uti ruta veck.

De klädde liten Ingrid i silfverspända skor,
Så silfret det uti sömmarna låg.

De klädde liten Ingrid i silkes kjol,
Så guldets uti fällarna låg.

De häfde liten Ingrid på högan häst;
Och fyratjugo hofmän de redo henne näst.

När som de kommo på högan bro
Den hästen han stappla på fyra guldsko'.

Herr Peder han ropte på två svenner små:
»Bringen mig hit min guldharpa då!» —

Första gången han på guld-harpan slog,
Då satt lilla Näcken på vattnet och log.

Andra gången han på guld-harpan »knek»,
Då satt lilla Näcken på vattnet och gret.

Tredje gången han på guld-harpan klang,
Då stodo tre brudar på snöhvitan sand.¹

Liten Ingrid hon kom uppå snöhvitan sand:
Med endera syster i hvardera hand.¹

Liten Ingrid hon var så förskräckelig grann:
Hvart folk som henne såg, de tänkte solen upprann.

De tre brudar de gingo i kyrkan in:
Allt folk som såg dem fällde tårar uppå kind.

Och käre Herr Peder, I spelen ännu mer?
— Min hjertelig kär! —
Den Näcken han satt uppå vattnet och »gren».
— Min hjertelig kär! —
— Min hjertelig kär! I säg mig hvem I sörjen? —

Mor Cajsa Lisa Ausarfe i Fole,
f. i Roma 1775, nu 90 år gammal.

M. H. Lallér & Selma Unér
f. 1772.

¹ *Marginalanm. till dessa två strofer:* Dessa två verser brukas ömsom, den ena för den andra. S. U.

2: 175. *Det bodde en Enka vid salta haf,*

Det bodde en Enka vid Saltahaf
 — Den sommar så båld —
 Hon hade en dotter, som Christus ville ha'.
 — I himmelen är en stor glädje. —

Och jungfrun talade åt moderen sin:
 — Den sommaren — — —
 I dag lyster mig åt kyrkan att gå.
 — I himmelen — — —

Och jungfrun satte sig på sin gångare grå,
 Och red sig så uppå kyrkogård.

Och jungfrun hon går sig i kyrkan in,
 Så rann det röd' rosor på båda hennes kind'.

Och jungfrun hon går sig i kyrkan fram:
 Så rann det röd' rosor på båda hennes arm.

När Prästen predikade som aldrabäst,
 Så fick den jungfrun så svåran en gäst.

Och Jungfrun talade åt jungfrun sin.
 Och lyster mig ur kyrkan gå

Och kära min Jungfru! hon tala inte så:
 Det är' väl så många, som undra deruppå.

Och undra hvem, som undra vill;
 Och den går ur kyrkan som tränger dertill.

Och Jungfrun satte sig på sin gångare grå,
 Så red hon sig på sin moders gård.

Och kära min moder! I bädden mig säng;
 Och kära min Syster, I hjälpen mig i den!

Och käre min Broder! du tage min häst:
 Och käre min Broder, du skaffe mig Präst!

Och kära min Dotter! du tala inte så:
Det är väl en kejsare, som akta deruppå.

Det är väl godt att vara Kejsare-fru;
Men ändå är det bättre att vara Christi Brud.

Och Herren Gud Fader! Han höre min bön:
Att jag må få lefva tills jorden står grön.

Den bönen hon bad den Jule-dag:
Midsommars-dag lades hon i graf.

De båro det liket på kyrkogård:
Och alla Guds Englar de glädde sig deråt.

De lade det liket i jorden, så kall:
— Den sommar så båld —
Och alla Guds Englar sjöng' för henne en psalm.
— I himmelen är en stor glädje. —

C. F. Herlitz.

176.

2: 176. *Herren på Södervalla-hed*

Det bødde en Herre på Södervalla-hed:
Han hade tre döttrar och granna voro de.
— Med all ära. —

Den ena var dägelig, den andra var grann;
Den tredje had' förlofvat att alldrig taga man.
— Med all ära. —

Så kom det en Herre på Jungfruens gård:
Ja, ute för honom då Jungfrun månd' stå.

Jungfrun spatserar med Herren i kammaren in:
Trulls gifve! Trulls gifve, den Herren vore min.

Jungfrun spatserar med Herren ut till vagn:
Hans hästar de stodo som lejon uppå land.

Och käre min Herre! I kören icke fast;
Edra tömmar är' af silke och icke af bast.

Och kära min Herre! I hjälpen mig på ö:
För Eder vill jag gifva min guldkrona röd.

Din guldkrona röd den passar jag ej på;
Men aldrig skall du ur vagnen min få gå.

Och käre min Herre! I hjälpen mig på land:
För Eder vill jag gifva mitt röda guldband.

Ditt röda guldband det passar jag ej på;
Men aldrig skall du ur vagnen min få gå.

Och hemma gråter fader och hemma gråter mor,
Och hemma gråter syster och så min lilla Bror.

Hemma må de gråta — ja, gråta hvem som vill;
Men nu är du min och hörer mig till.

Han körde öfver backar, han körde öfver spång,
Han körde den Jungfrun för den sista gång.
— Med all ära. —

Kajsa Stenbom vid Ausarfve i Fohlö.

177.

2: 177. *Liten Karin*

Och liten Karin tjente på unga kungens gård :,:
Hon lyste som en stjärna bland alla tärnor små :,:

Och hör du, liten Karin! säg, vill du blifva min? :,:
Grå hästen och guldsadelen, dem vill jag gifva dig :,:

Grå hästen och guldsadelen, jag passar inte på :,:
Gif dem din unga drottning, låt mig med äran gå :,:

Och hör du, liten Karin! säg, vill du blifva min? :,:
Guld och gröna skogar det vill jag gifva dig :,:

Guld och gröna skogar jag passar inte på :,:
Gif dem din unga drottning, låt mig med äran gå :,:¹

Och hör du, liten Karin! säg, vill du blifva min? :,:
Ett guldskepp uti hafvet, det vill jag gifva dig :,::

Ett guldskepp uti hafvet, jag passar inte på :,:
Gif det din unga drottning, låt mig med äran gå :,:²

Och hör du, liten Karin! säg, vill du blifva min? :,:
Min rödaste guldkrone det vill jag gifva dig :,::

Din rödaste guldkrone, jag passar inte på :,:
Gif den din unga drottning, låt mig med äran gå :,::

Och hör du, liten Karin! säg, vill du blifva min? :,:
Mitt halfva kungarike det vill jag gifva dig :,::

Ditt halfva kungarike, jag passar inte på :,:
Gif det din unga drottning, låt mig med äran gå :,::

Och hör du, liten Karin! vill du ej blifva min :,:
Så skall jag låta sätta dig i spiketunnan in :,:³

Och viljen I sätta mig i spiketunnan in :,:
Guds englar små de se att jag oskyldig är der till :,::

Och viljen I sätta mig i spiketunnan in :,:
Så vet Gud Fader i himmelen, jag lider för äran min :,::

De satte liten Karin i spiketunnan in :,:
Och konungens hofsvenner de rullade den omkring :,::

Så kom det ifrån himmelen två hvita dufvor ned :,:
De togo liten Karin, och straxt så blef' de tre :,::

Så kom det ett par korpar från helvetet opp :,:
De togo unga konungen med själ och med kropp :,::

¹ Efter denna strof tillagt i vänstra margen med invisningstecken: (Guldringarne dem rara — —).

² Efter denna strof tillagt i vänstra margen med invisningstecken: (Silkes-schalarna dem rara).

³ Till. i vänstra margen: (— — i fånetornet in).

Och liten Karin lefver i himmelerik :,
Och konungen ligger i helvetet stekt :,

Och liten Karin sitter på Guds Faders högra hand :,
Och konungen ligger på helvetets brand :,

Mor Kajsa Lisa Ausarfve i Fohlö, född 1775 vid Karby i Roma
nu (1865) 90 år gammal.

178.

2: 178. *Präst-folket*

Vår Prästefar han hade en så brederten en, en ;
så bredertenen, en! (så slakernen en)
Så breder fins ej på vårt län
(Så slake'n fins ej i vår stad)
Som han hade en så bredden en.

Prästemor hon hade en så luderten en, en ;
så luderten — — —
Så luden fins ej på vårt län
Som hon hade — — —

Prästesonen hade en så tjockerten en, en ;
— — — (så storenen en),
Så tjocker — — — (storenen)

Prästedottren hade en så blankerten en, en — — —
Så — — —

Prästedrängen hade en så krokerten en, — (tjockeren)
— — —

Präste-pigan hade en så knaggiten en, — (brederten)
— — —

Klockarfar han hade en så långerten en, — — —
— — —

Klockarmor hon hade en så djuperten en,
en så djuperten en, en,
Så djuper fins ej på vårt län
Som hon hade en så djuper en.

Det breda (slaka), som jag sade
Vår Prästefar han hade,
Det var hans stora breda bok
(Det var hans slaka Bible-blad),
Som han skulle läsa så mången man klok:
(Som han skulle läsa båd natt och dag)
Det var det goda jag mente;
Och inte det galna I tänkte.

Det ludna, som jag sade
Vår Prästemor hade,
Det var hennes många ludna får,
(Det var hennes ludna muff så ny),
Som hon skulle klippa båd höst och vår:
(Som hon skulle hafva i kyrkan på si'.)
Det var det goda — — —
Och inte det galna — — —

Det tjocka (stora), som jag sade
Vår Prästeson hade,
Det var hans tjocka (stora) gångare grå,
Som han skulle rida i kyrkan uppå; (i socknen)
Det var det — — —
— — —

Det blanka, som jag sade
Vår Prästedotter hade,
Den var hennes blanka guldringar två,
Som hon skulle sätta på sina fingrar små:
— — —

Det krokiga, som jag sade (tjocka)
Vår Prästedräng hade,
Det var hans stora krokiga plog,
(Det var deras tjocka tröske-val),
Som han skulle sköta och ansa sin jord.
(Som de pläga tröska Prästesäden af.)
— — —

Det knaggiga (breda), som jag sade
Vår Präste-piga hade,
Det var hennes knaggiga rifva så ny,

(Det var deras breda klappä-trä),
Som hon skulle räka af jorden sitt hö;
(Som de pläga klappa Prästkläderna med.)
— — —

Det långa, som jag sade
Vår klockarefar hade,
Det var hans långa klocke-sträng,
Som han skulle ringa båd' morgon och qväll;
(Som han skulle ringa öfver åker och äng.)
— — —

Det djupa, som jag sade
Vår klockar'mor hon hade,
Det var hennes djupa kärna så ny,
Som hon skulle kärna och ansa sitt smör;
(Som hon skulle kärna Prästesmöret uti.)
Det var det goda jag mente,
Och inte det galna I tänkte!

Mor Kajsa Lisa Ausarfve i Fohle, f. i Roma 1775. Kajsa Stenbom.

179.

2: 179. *Gutsnaben var Fader Mickel*

Gutsnaben var Fader Mickel da
Fader Mickel tackar do :::
Att
Kära Fader Mickel! håll dig flink
Guts
Gutsnaben var Fader Mickel da
Fader Mickel han tarfvar da :::

Mor Cajsas Lisa Ausarfve i Fohlö.

2: 180. *Alldrig såg jag vackrare man* —

Alldrig såg jag vackrare man,
 — Man, mannen man —
 Stod uppå strand,
 Räckte mig hand:
 Villen I knyta kärleksband,
 — Band, banden band —
 Följen I mig på krogen upp,
 — Upp, upperi upp —
 Till att köpa brännevin,
 — Vin, vineri vin.
 Herre så karl
 Penningen har,
 Har jag en sup i pottan qvar tal,
 — Tal, talleri tal! —

Mor Cajsa Lena Ausarfve i Fohle, f. 75.

2: 181. *Pröfningen*

Jungfrun hon gick sig söder uppå strand:
 — Wiljen I, min vän! mig trolofva? —
 Der mötte hon en Herre, som var lagder uppå land.
 — Men de andra de sofva —
 — Än gror linden i fågring. —

Den Herren han satte sig Jungfrun så när,
 — — —
 Och kastade guldäplen i jungfruens knä.
 — — —

Hvad skall jag min fostermoder svara,
 När hon får se mig det röda guldets hafva?

Säg att du gick dig söder under land,
Och hitta' röda guldets på snöhvitan sand.

Min fostermor har lärt mig knippla och sy;
Men inte har hon lärt att föra sqvaller i by.

Hvad skall jag min fostermoder svara,
När hon får se mig de bleka kinder hafva?

Du kan säga, du var söder under ö,
Der fick du spörja att din Fader var död.

Min fostermor har lärt mig båd' brygga och baka;
Men inte har hon lärt mig med unga karlar prata.

Min fader var död förr än upprunnen sol;
Min moder var död innan hanen han gol.

Och när som de buro min moder till graf,
Så ringde de själringning före min far.

Nu hafver jag hvarken far eller mor;
Nu har jag bara en endaste bror.

Min broder han heter Karl Wågareman:
Han tjenar Konungs-sonen af Engeland.

Och tack skall du ha', kära Systemen min!
För det du behållit äran din.

Och Brodren tog Systemen och satte på förgyllande stol,
Och drog på henne silkesstrumpor och guldskor.

Och Brodren tog Systemen uti sin hand
— Wiljen I, min vän! mig trolofva? —
Och förde henne med sig till Engeland.
— Men de andra de sofva —
— Än gror linden i fågning. —

Kajsa Stenbom.

2: 199. *Jungfrun gick sig neder* —

Jungfrun gick sig neder till strand
 — Viljen I, min vän, mig trolofva —
 Då fick hon se Skepparn roende i land
 — Men de andre de sofva,
 — Än gror linden i fägring. —

Jungfrun satte sig neder på en sten
 — Viljen I, min vän, mig — — —
 Unger Sven kasta' rödan gull i jungfruns knä
 — Men de andre —
 — Än gror linden — — —

Hvad skall jag min fostermoder svara,
 När hon får se mig röda guldets hafva?
 — — —

Säg att du rest dig neder till strand;
 Der hitta' du på snöhvitan sand.

Hvad skall jag min fostermoder svara,
 När hon får se mig bleka kinder hafva?

Säg att du rest dig Söder under ö:
 Der fick du spörja fader och moder din var död.

Jag har hvarken fader eller moder,
 Bara allena min endaste Broder.

Min Broder heter Illebrand,
 Han tjenar hos Konungen i Engeland.

Men jag blef född förr än toppen han gol;
 Min moder hon dödde förr än upp rann sol.

När som de buro min fader till jorden
 Så ringde de själa-ringning för min moder.

När som de buro min Moder till jorda,
 Så buro de mig till christendom.

När som de kommo till funten fram,
Så christnade mig i min Moders namn.

Hör du, Philemutter! kär' syster min,
— Viljen I, min vän mig trolofva —
Tack skall du ha' för det du höll äran din!
— Men de andre de sofva,
— Än gror linden i färing. —

Ad. Hägg.

182.

2: 182. *Skön Anna*

Det bodde sju röfvare mellan två land
Emellan två konunga-riken.
En ung konungs-dotter de derur bortstal:
De stal henne bort, men sålde henne igen
För guld och för ädeliga stenar.

En ung konungs-son han köpte henne då,
Den ädela jungfruen sköna:
Han köpte henne då, han vägde henne opp
För guld och för ädeliga stenar.

När de var't tillsammans i åtta år,
Sju barn de hade sig emellan.
Och när som det kom på det nionde år,
Sökte sig konungen en annan.

Och skön Anna talte till fostermor'n så:
(Hon helsade: Fru och Furstinna!)
Och får jag nu lof på högan loft gå,
Och se när den brudeskaran kommer?

Och skön Anna gick sig på högan loft upp,
Och såg sig så vida om sida;
Så fick hon se hur den brudeskaran kom:
Hennes ögon och hjerta månd' svida.

Och skön Anna bad sin fostermor om lof:
Får jag nu lof in i brudesalen gå,
Och med mig få taga mina sju söner små,
Som jag så moderli'n har burit.

Skön Anna gick sig i brudesalen in:
Sju barn de före henne gingo,
Och tårarna runno så strida på kind
Ner på skarlahanet det fina.

Och unga Bruden talte till Konungen så:
Min Konung och min redlige Herre!
Hvad är det för en Fru som på golfvet der går?
Hennes tårar så strida månd' rinna.

Det är ingen Fru, fast du tycker så,
Min Fru, min Fru Furstinna!
Det är skön Anna, kär' Frillan min,
Som hvilat hvar natt på min arm.

Och unga Bruden talte till Konungen så:
Min Konung och min redlige Herre!
Hvad är det för små Herrar, som på golfvet der går?
Deras ögon de rinna ännu värre.

Det är inga Herrar, fast du tycker så,
Min Fru, min Fru Furstinna!
Det är skön Annas sju söner små,
Som vi hafva haft oss emellan.

Och Konungen talte till unga bruden så:
Min Fru, min Fru Furstinna!
Hvad gifver du nu skön Anna i dag,
Om du hennes vänskap månd' vinna.

Unga Bruden svarte som henne tycktes så:
Min Konung och redlige Herre!
Henne gifver jag nu mina gamla skor;
Det är väl nog för henne till att slita.

Och gifver du henne dina gamla skor,
Det är väl nog för henne till att slita;
Kanhända hon är af så godt folk som du,
Kanhända af ännu litet bättre.

Och konungen talte till skön Anna så:
(Och hälsa' henne: Vänaste Qvinna!)
Hvad gifver du nu unga Bruden i dag,
Om du hennes vänskap kunde vinna?

Och Skön Anna svarte som henne tycktes så:
Min konung och min redlige Herre!
Henne gifver jag mina sju söner små,
Som jag så moderli'n har burit.

Och gifver du henne dina sju Söner små,
Som du så moderli'n har burit;
Gif henne hellre ditt röda guldskrin,
Som står på Jungfrua-buren.

Och inte får hon mitt röda guldskrin,
Som står på Jungfrua-buren:
Det fick jg af min käre Far
Kort förr än jag blef bortstulen.

Och är det skön Anna från Engeland?
Wisst är det då min kära Syster! —
— Så tog unga Bruden af sig guldringar fem,
Och kedjan af halsen den hvita.

Så kastar hon dem i skön Annas famn:
»Tag du nu dem, och behålla din man!
Men jag vill nu resa till mitt fädernesland,
Och säga hvad jag hafver funnit» —

Kajsa Stenbom.

183.

2: 183. *Öl-visa*

Klas Wenster¹ min Bror drickom — langlisaj, langlisaj! —
— Lejsing saj — mun dricken! — ;:
Drink, min Bror, drickom! — drink, drink, drink! — ;:
Drink, min Bror, drickom, dricken! —

Mor Cajsa Lena Ausarfve i Fohlö.

¹ I vänstra margen: Wester.

2: 184. *Jägare-Wisa*

Jag gick mig att spatsera
 Uti en lund så grön :,:
 Der mötte jag en flicka,
 Så fager och så skön :,:

Ack! hör, min hjertans flicka!
 Går du allena här :,:
 Du får för mig visst säga
 Hvad ditt ärende är :,:

Ack! hör, om jag törs fråga
 Hvem Herren då han är :,: —
 — Jo, gerna skall jag säga:
 En Jägare jag är :,:

Jag jagar uti skogen
 Med bössor och med spjut :,:
 Och skjuter efter dufvor;
 Med har så sällan krut :,:

Jag törs ej längre våga
 Att blifva hos Er här :,:
 Min moder i sängen söker:
 Hon finner mig ej der :,:

Å, lappri! gumman sofver,
 Hon sofver sött och väl :,:
 Blif hos mig till i morgon,
 Min lilla täcka själ! :,:

Och ändå törs jag våga
 Att blifva hos mig¹ här :,:
 Och säga för min Moder,
 Jag var i örtagården och plocka' af
 De blommor, som lukta mycket rar' :,:

¹ Över raden med blyerts: dig.

Att lära dig att ljuga
Det går visst inte an :,:
Du får förmodli'n säga,
Du var hos mig, min sann! :,:

Kajsa Stenbom.

185.

2: 185. *Ulfven han sitter på* —

Ulfven han sitter på kyrke-kam :,:
Svalan går på gärde, han biter 'hjäl lam
— Det må I väl tro! —

Haren han gånger på hafsens grund :,:
Gäddan går i skogen, han äter grön ljung.
— Det må I — — — :,:

Jag gingo jag¹ mig alltöfver en äng :,:
Der stodo två pigor och våldtog en dräng.
— — —

Så gånger jag mig allt öfver ett kärr :,:
Der stodo två kär'ngar och flådde en märr.
— — —

Så gånger jag mig allt ned till en strand :,:
Der mötte mig en Badstu', hon segla' och brann.
— — —

Der mötte mig en ugn, som var murad af ler' :,:
Har Ni hört någon ljuga; eller vill Ni höra mer?
— Det må I väl tro! — :,:

F. Lundgren.

¹ *Så.*